Ulrika **Ūpe**

Klapatiņa, kura negribēja izaugt

Teksta autore: Ulrika Ūpe
Ilustrāciju autore: Elza Jarāna

Šī grāmata sagatavota ar Eiropas Savienības finansiālu atbalstu Interreg VI-A Latvijas – Lietuvas programmas 2021. – 2027. gadam projekta "MassMovement: No stratēģijas līdz drošībai - kopīgs Latvijas un Lietuvas projekts masu evakuācijas gatavībai un sabiedrības noturībai" (MassMovement, Nr. LL-00310) ietvaros.

Par tās saturu pilnībā atbild Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests un tā var neatspoguļot Eiropas Savienības oficiālo nostāju.

Interreg
Līdzfinansē EIROPAS SAVIENĪBA
Latvija – Lietuva

VALSTS UGUNSDZĒSĪBAS UN GLĀBŠANAS DIENESTS

MassMovement

DZELTENAIS PAZIŅOJUMS

Miks atradās savā istabā. Pieplacis pie durvīm, viņš centās skaļi neelpot. Nav tā, ka Miks nezinātu – noklausīties svešas sarunas nav pieklājīgi, tomēr mammas balss izklausījās bažīga, un tādas lietas piesaistīja Mika uzmanību kā lapseni kolas pudele.

"Vai acu pilieni nav beigušies?" Miks saklausīja mammas balsi koridorā.

Viņa runāja pa telefonu.

"Mēs atvedīsim tev ūdeni un kaut ko ēdamu. Ko tu gribētu?"

Šķiet, ka tālruņa otrā galā bija vecmāmiņa.

"Vētra vēl nav sākusies – to sola tuvākajās stundās, tāpēc mums ir laiks sagatavoties."

Turpmāko sarunu Miks nesaklausīja, jo pēkšņi kaut kas iekrita viņam matos. Bažīgi vandoties pa čirkām, viņš nodomāja, ka tā būs kāda apdullusi muša, tomēr kustonis, kas izkrita no viņa pinkām, bija dzeltens! Un spurainu kažoku!

"Hei! Kas tu tāds?" Zēns, samiedzis acis, pietuvināja seju grīdas dēļiem.

Mikam pat sapņos nebija rādījies, ka radījums viņam tiešām atbildēs.

"Kas es tāds? Kas es tāda?! Mani sauc Klapatiņa!" spurainā būtne kareivīgi iesaucās, salikusi rokas sānos.

Miks tūlīt atsprāga atpakaļ, bet interese bija spēcīgāka par izbīli. "Labi." Viņš iztaisnojās. "Bet... es esmu cilvēks," viņš ar pirkstu galiem viegli paklapēja sev pa krūtīm. "Un tu esi...?" zēns mudinoši turpināja.

"Tas ir varens jautājums! Esmu papētījusi pāris dabaszinību grāmatu, bet savu bildi itin nekur tā arī neesmu atradusi," Klapatiņa pompozi sašļuka. "Varbūt mums vajadzētu uzrīkot fotosesiju?" Un viņa iepozēja.

Lai varētu saklausīt Klapatiņas teikto, Mikam nācās saspicēt ausis. Viņš nolaidās uz

ceļiem, pavisam aizmirsdams par mammas sarunas noklausīšanos.

“Kā gan fotosesija mums varētu palīdzēt noskaidrot tavu izcelsmi?”

“Un vai tu UZREIZ zināji, kas TU esi?” Klapatiņa samiedza acis, nepalikdama atbildi parādā.

“Laikam jau nē...” Miks kļuva domīgs. “Un reizē – jā, jo man apkārt bija citi... tādi paši. Vai nu vismaz līdzīgi.” Miks iedomājās savu vecāko māsu Tiju.

“Vai tev ir vecāki?” viņš pēc brīža Klapatiņai vaicāja.

“Nedomāju vis. Katrā ziņā nekādus vecus āķus es neesmu manījusi,” Klapatiņa gorījās.

Miks labsirdīgi nosmīnēja. “Labi, varbūt tu vari pastāstīt, kur tu biji, pirms tu nokļuvi manos matos?”

“Man ir teorija!” Klapatiņa izslēja gaisā rādītājpirkstu. “Patiesībā – vairākas.” Viņa sāka maršēt turp un atpakaļ. “Es varētu būt sapinkājies saules matu kamoliņš, zibens zobs vai attāla varavīksnes radiniece...”

Miks iesmējās. “Grūti iedomāties, ka zibens varētu smaidīt tik pūkainu smaidu.”

Klapatiņa sažņaudza lūpas šaurā svītriņā. “Un kāpēc gan ne?” Viņa izskatījās pikta. “Lai

gan tiesa,” viņa pārdomāja, “vairākas Klapatiņas iesprostotas vienā mutē – tas izklausās pēc šausmu stāsta.”

Viņa noskurinājās.

“Katrā ziņā es ceļoju pie tiem, kas saņem dzelteno šūnu apraides paziņojumu. Šoreiz to izplatīja Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs – tās gudrās galvas, kas vēro laikapstākļus, un tad ir tikai loģiski, ka es varētu būt... vēja uzacs, piemēram!”

“Mik?! Vai tu ko teici?” Mamma, sadzirdējusi troksni, ieskatījās zēna istabā. Klapatiņa tūlīt iespruka Mika cirtās. Un zēns metās uz gultas pusi.

“Cik pateicīgas čirkas,” Miks saklausīja Klapatiņas apmierināto balsi pie auss.

Slēpšanās gan bija pilnīgi lieka, jo Klapatiņa tiešām bija tik maza, ka mamma to tāpat diez vai būtu pamanījusi. Vienīgi dzeltenā krāsa...

tā nudien piesaistīja uzmanību.

Atbildes vietā mammai Miks noliedzoši papurināja galvu. Viņš to darīja tik sparīgi, ka Klapatiņa izvēlās laukā. Par laimi, tas notika tieši tajā brīdī, kad mamma nozuda koridorā.

“Uh, par mata tiesu!” Klapatiņa piekārtojās.

“Klapatiņ, man nešķiet, ka tu esi pieklājīga,” Miks stingri čukstēja. “Citu matos drīkst līst tikai ar atļauju.”

“Kā nu ne?!” Klapatiņa uzleca uz gultas galvgaļa. “Esmu pieklājīga! Nākamreiz es tev palūgšu atļauju, bet jāņem vērā, ka tā bija krīzes...” Pēkšņi Klapatiņa aprāvās. “Situācija,” viņa samazināja balsi līdz čukstam.

“Krīzes?” Miks bija pamanījis viņas reakciju.

“Kuš! Nesaki TO vārdu!” Klapatiņa sadrūma.

“Kāpēc?”

Klapatiņa pagrieza Mikam muguru. “Nevienam nepatīk TAS vārds!”

“Diez vai kādam nepatīk pats vārds.”

“Tiesa,” Klapatiņa atzinīgi uzlūkoja Miku, atkal apmetusies otrādi, “tu būtu no tiem apķērīgajiem?”

Miks paraustīja plecus.

“Katrā ziņā esmu te, lai krīzi atvairītu,” Klapatiņa sakrustoja rokas uz krūtīm.

“Vai tu neesi tā kā... nu... tā kā...” Miks stostījās, “par mazu kam tādam?”

“Mazs cinītis gāž lielu vezumu!” Klapatiņa paslēja zodu augstāk.

“To esmu dzirdējis.”

“Tāpat arī šūnu apraides paziņojums, ja tas tiek ņemts vērā, var būtiski ietekmēt dažādu situāciju iznākumu.”

“Izklausās nopietni.”

“NEĒD STRESU – tā es vienmēr saku – IEKRITĪSI!” Klapatiņa noteica un izšāva gaisā taisnas rokas un kājas kā tāda mākslas vingrotāja.

Miks iesmējās, tomēr kļuva domīgs.

“Principā – jo mazāk cilvēku ignorē brīdinājumu, jo mazākas galu galā ir klapatas,” Klapatiņa turpināja.

“Vai tu nes nelaimi?” Miks pēkšņi izbijās.

Klapatiņa atmeta ar roku. “Gluži pretēji – esmu te, lai palīdzētu!”

“Vai tu neesi indīga?”

“Kā sēne? Es ceru, ka tu nedomā mani pagaršot?! Neviens līdz šim to nav darījis, tāpēc ļoti iespējams, ka esmu ļoti indīga.” Klapatiņa ieņēma kareivīgu pozu. “Uzmanies!”

“Man negaršo sēnes.”

Zēns apgūlās uz vēdera, pietuvinādams seju Klapatiņai.

"Esmu maziņa," viņa sacīja, uzrāpusies uz Mika degungala, "bet varu izaugt ļoti liela."

"Cik liela?" Miks vaicāja, pielēkdams sēdus.

Klapatiņa pamatīgi sagrīļojās. "Nu, kā tava istaba!" viņa sacīja, izmisīgi pieplakusi Mika degunam kā jātnieks aušīgam zirgam.

"Piepūsties kā balons?" Miks to iztēlojās.

"VĒL LIELĀKA!" Klapatiņa sacīja, grīļodamās lejup pa zēna piedurkni.

Izstiepis roku, Miks viņu neticīgi vēroja.

"Es varu izaugt TIK liela kā MĀJA!" Klapatiņa izsaucās, nonākusi līdz Mika dūrei.

Viņš iztēlojās piebriedušu Klapatiņu, kas spraucas ārā pa mājas logiem un durvīm.

"Tas gan nebūtu jauki!" Viņš noskurinājās. "Tā tu vēl saspiestu Minkānu!" Miks sacīja, izplezdams plaukstu.

"Es noteikti negribu saspiest nevienu Minkānu! Patiesībā, es ļoti gribu palikt maziņa," Klapatiņa teica un iekārtojās zēna delnā. "Redzi? Man liekas, ka vislabākais izmērs ir rīsu graudiņam."

"Varbūt... ja esi Klapatiņa," Miks domīgi sacīja.

"Ja tu esi dzeltena, tātad..."

"Jā. Tava mamma saņēma dzeltenā līmeņa šūnu apraides paziņojumu. Tas nozīmē – laiks sagatavoties."

Miks lēni pamāja ar galvu. "Un ja vētra atnāk negaidot?"

"Tad..." Paukš! Klapatiņa palika oranža. "Iedzīvotāji saņems oranžā līmeņa šūnu apraides paziņojumu. Tā laikā jāuzturas telpās, jo atrasties ārā nav droši."

Klapatiņa smagi nopūtās. "Zini, reiz es izaugu gandrīz tik liela kā Jēkabpils. Plūdu laikā daļai iedzīvotāju bija jāevakuējas."

"Jāevakuējas?"

“Jāpamet mājas.”

“Tas izklausās biedējoši!”

“Jā, tev taisnība. Tomēr tas bija tikai uz laiku. Vēlāk viņi varēja atgriezties.”

Zēns uzmanīgi nolika Klapatiņu uz rakstāmgalda. “Es labāk paklausīšos mūziku.”

“Es negribēju tevi nobiedēt! Kā es vienmēr saku – neēd...” “Stresu!” zēns pabeidza Klapatiņas vietā.

“Jā, to es jau dzirdēju,” viņš tomēr paņēma austiņas.

“Bet labākais, ko tagad darīt iiiiiiiiir...” Klapatiņa tēloja, ka dauza pa bungām.

“Kaut ko ieēst?” Mika uzacis paslējās augstāk.

“Paēdis cilvēks – laimīgs cilvēks,” Klapatiņa paraustīja plecus. “Bet, tā kā šovakar gaidāma vētra,” viņa aizšļūca līdz ieslēgšanas pogai, kur piezemējās ar dupsi, tā ieslēgdama gaismu, “mums vajadzētu sagatavoties.”

“Es labāk paklausīšos mūziku,” Miks sacīja, lampu izslēgdams.

“Tā ir laba doma! Tikai pārliecinies, vai austiņas ir uzlādētas. Ja pazudīs elektrība, tās vēl var noderēt.”

Zēns neatlaida austiņas no rokām. “Hm. Kas vēl jādara?”

“Mēs varam palūkoties, ko dara tava mamma,” Klapatiņa noteica. “Pieaugušie reizēm ir diezgan gudri.”

“Reizēm,” Miks piekrita, “bet mums jābūt

klusiem. Ja prašņāju mammu tad, kad viņa ir aizņemta, mamma paliek dusmīga. Tad man ir sajūta, ka es viņai tikai traucēju."

Klapatiņa un Miks devās izlūkos.

Miks iztēlojās, ka ir spiegs, un kādu brīdi vēroja, kā mamma virtuvē slēdzelē lukturīti.

"Jā, vislabāk parunāties miera vējos," Klapatiņa garlaikoti sacīja, sēžot Mikam uz pleca. Šķita, ka viņa kļuvusi vēl sīkāka.

"Miera vējos?" Miks vaicāja, vērojot, kā Minkāns pieglaužas mammai pie kājām, ņaudēdams pēc našķa.

"Jā, dzeltenā līmeņa paziņojums nozīmē, ka ir laiks sagatavoties. Ir labi izrunāties, ko darīsim, ja vētra tiešām pieņemsies spēkā."

"Mik?" Mamma pamanīja dēlu. "Vai aizbrauksi ar mani uz veikalu? Mums jānopērk kādas uzkodas, ja nu gaidāmā vētra ir nikna. Elektrības pārrāvums var ilgt pat vairākas dienas."

"Vai mēs nopirksim arī kaut ko garšīgu?" Miks izmantoja izdevību.

Mamma mirkli vilcinājās. "Labi. Bet tagad aizskrien un pārliecinies, lūdzu, vai pagalmā nemētājas kādas mantas, ko vējš varētu aiznest pa gaisu."

Miks atvieglots izskrēja pagalmā. Viņam patika atrasties ārā.

Mammai nereti viss saiet debesmannā – no veikala līdz dzīvei bez elektrības bija tikai viens elpas vilciens, Miks nopūtās.

Tomēr gaisā patiešām bija jūtama spriedze.

Arī vējš jau bija pieņēmies spēkā. Tas sparīgi cēla gaisā Mika sprogas, atsedzot neiesauļoto pieri.

Debesis bija gruntīgi pelēkas.

Paķēris piepūšamos futbola vārtus, Miks tos ienesa iekšā. Klapatiņa pa to laiku bija ielīdusi zēna T krekla kabatā. Viņai patika būt drošībā.

Apvelc tās lietas, kurām jābūt mājās, gatavojoties vētrai
radio
segas
bumba
salveles tualetes papīrs
augs
aptieciņa, zāles
balons
Konservi
PĀRTIKA
uzlādēts telefons
ūdens
saulesbrilles
glezna
skaidra nauda
apģērbs
baterijas
pases
puķu vāze
lūpukrāsa
lampa
saldējums
skeitbords
lukturītis

DZEJOLIS
Kurp es

Kurpes kājās...
Kurp es?
Kur pelītes!

Tētis durvīs stājas:
“Cik tālu steidzies,
cikos piedzīvojums beigsies?

Uz ledus virsū nerāpies
un makšķernieka spainī neskaties,
lai pats uz āķa neuzķeries.”

Te māsa tūlīt biksta:
“Mežā, ja tu apmaldies,
uz sēnes rāms nu apsēdies
un elpo tā kā dinozaurs.
Tad meklē kādu taciņu
vai elektrības līniju.
Ja kaut kur dzirdi mašīnas,
tad arī tas ir kaut kas labs!”

Te Minkāns dupsi lepns gora:
“Ja suni satiec, atceries –
esi rāms un nebļausties,
savā vaļā tam nav vaļas!”
Saimniek, lūdzu, atsaucies!

Kurpes kājās.
Kurp es?

Mājās!

UZDEVUMS

Atceries! Vienmēr pabrīdini vecākus par to, kur dodies un cik ilgi plāno būt prom.

Kurš padoms kam pieder?

Savieno!

SPOKU MĀJA

Atvērusi mājas durvis, Tija ieslīdēja priekštelpā un tūlīt nosvieda somu. Tad, ar pirkstgalu nomaukusi apavus, viņa tos sastūma kopā.

Izvilkusi no somas kabatiņas telefonu, viņa uzspieda mammas tālruņa numuru. Sekoja vairāki signāli bez atbildes. Tijai patika sazvanīt mammu, kad viņa atnāca no skolas vai kaut kur devās. Tā viņas bija norunājušas. Tomēr šoreiz mamma neatsaucās, tādēļ Tija uzrakstīja viņai īsu WhatsApp ziņu: "Esmu mājās."

Mammai vajadzētu pārrasties pēc stundas, tas nozīmēja, ka Tijai būs brī-vī-ba!

Tā nu viņa devās uz virtuvi nomazgāt rokas. Vēders jau rūca!

Pēkšņi klusumu, kas valdīja tukšajā mājā, pārtrauca durvju čīkstiens. Tas atskanēja kaut kur augšstāvā. Tijai kļuva neomulīgi. "Vai te kāds ir?"

"Tēt?"

Klusums.

Tija noskurinājās. Tētis parasti pārradās mājās vēlu vakarā ar vilcienu.

Varbūt tas bija kāds āra troksnis? Kaut kur laikam bija atstāts vaļā logs, Tija sprieda.

Apņēmības pilna viņa devās pie ledusskapja, kad pamanīja Minkānu, kurš, jocīgi sastindzis, skatījās vienā punktā. Tija bija dzirdējusi baumas, ka kaķi redz spokus, tādēļ visādi centās piesaistīt kaķa uzmanību, bet viņš Tiju ignorēja. Viņa pielika kaķa purniņam savu degungalu, bet Minkāns uzvedās kā tāda mūmijas statuja! Tija sāka vicināt rokas, kad telpu pieskandināja ledusskapja signāls.

Viņa nebija kārtīgi aizvērusi tā durvis.

Paķērusi jogurtiņu, Tija pārliecinājās, ka ledusskapja durvis nu ir kārtīgi aizspiestas.

Minkāns pa to laiku bija izkustējies un vairs nebija manāms.

"Minkān?" Tija sauca, bet kaķis neatsaucās. Tas gan nebija nekāds jaunums — Minkāns visbiežāk rīkojās pēc sava, kaķa, prāta.

Tija tomēr nepadevās. Viņa bija nolēmusi atrast četrkājaino draugu, līdz, strauji pagriezusies, uz mirkli sastinga. Pie ēdamgalda kāds sēdēja!

Aizmiegusi acis un tad, saņēmusies drosmi un tās plati atvērusi, Tija atpazina uz krēsla sasviesto jaku kaudzi! Atvieglojuma vietā gan sanāca raudiens.

"Mā-am??" Tija trīcošā balsī klusītēm sauca, labi zinot, ka mamma vēl ir darbā.

Situāciju vēl sliktāku padarīja gaisma, ar kuru pēkšņi pielija viesistaba. Norijusi siekalas, Tija sažņaudza rokā tā arī neatvērto jogurta pudelīti.

"Mik?" Viņas lūpas kustējās gandrīz bez skaņas. Brālim taču vajadzēja būt mākslas skolā.

Tūlīt atklājās, ka gaisma nāca no televizora, kurā bija ieslēgts atgādinājums par filmas ierakstu. Tijas pleci atslāba.

Izslēgusi televizoru, viņa pamanīja, ka pa trepēm steidzas Minkāns. Šķita, ka viņš ir atguvis normāla kaķa stāvokli un, nonācis pirmajā stāvā, tūlīt iepinās Tijas kājās, mīļi pieglauzdamies.

Tija piespieda rudo minci sev cieši klāt: "Sveiks, palaidni! Tu mani pamatīgi nobiedēji!"

Dodoties atpakaļ uz virtuvi, viņa atrada maizes iepakojumu un izņēma no ledusskapja sviestu, kad telpu pāršalca kāds spalgs pīkstiens, kas nepatīkami iegrieza ausīs.

Arī Minkānam troksnis nepatika – viņš skaļi ieņaudējās.

"Kas tas?" Tija sasprindzināja dzirdi. Vai viņa atkal bija atstājusi vaļā ledusskapi?

Tomēr ne.

Varbūt viņai izlikās, Tija sevi mierināja, sparīgi smērēdama maizīti. Viņa bija nolēmusi ignorēt nepatīkamo skaņu, un kādu mirkli tiešām valdīja klusums.

Atgaiņājusi bažas, Tija ar visu sviestmaizi jau bija pietupusies pie Minkāna, kad telpu atkal uzšķērda nepatīkamais pīkstiens.

Strauji nometusi maizīti, viņa metās pie somas. Sagramstot telefonu, Tija ekrānā atrada mammas ikonu un nu cieši spieda telefonu pie auss. Pa to laiku nepatīkamais signāls mājā bija atskanējis jau trešo reizi!

Pēc mirkļa Tija bija sazvanījusi nākamo sarakstā – tēti – un pastāstījusi viņam, kas noticis – mājā ik pa laikam skan ļoti nepatīkams signāls.

"Vai jūti dūmu smaku?"

Tija paostīja gaisu. "Nē, nedomāju vis!"

"Visticamāk, pīkst dūmu detektors," tētis domīgs skaidroja. "Vai skaņa ir nepārtraukta?"

"Nē, tā atkārtojas ik pa laikam," Tija mēģināja atcerēties.

"Izklausās, ka jāmaina baterija. Bet, ja tas sāk signalizēt nepārtraukti, tev uzreiz jāiet ārā."

"Māja šķiet spokaina..." Tija atzinās.

"Drošības labad paņem telefonu un aizej pie Vitas, es viņai piezvanīšu."

"Bet ko darīt ar to pīkstuli?"

"Kad būšu mājās, nomainīšu bateriju," tētis teica, un Tija piekrita: "Tā būs drošāk!"

Vita bija kaimiņiene. Viņa bija pensionēta skolotāja, un vecāki bija norunājuši, ka Tija vai Miks var doties pie viņas, ja tuvumā nav vecāku vai tos nav iespējams sazvanīt.

"Bet es taču nevaru te atstāt Minkānu!"

Tija pēkšņi iesaucās. "Viņš laikam atkal uzskrēja augšstāvā!"

"Ja Minkāns nav pie rokas, tev jāiet vienai. Ir svarīgi nekavēties."

"Ak, redz, kur tu esi!" Tija tūlīt pārtrauca tēti, pamanījusi, ka Minkāns, palīdis zem ēdamgalda, mazgā ķepas.

Paķērusi kaķi padusē, Tija atcerējās par tēti. "Atā!" viņa izsaucās un devās ārā, cieši aizvērdama durvis.

Pēcpusdiena pie Vitas izklausījās jauki.

Tikmēr Klapatiņa, kas bija iesnaudusies kafijas bundžā, pamodās pati no sava skaļā krāciena. "Nu gan sapnītis!" viņa ieķiķinājās.

"Labi, ka eksistē dažādi brīdinājuma signāli un nav jāstrādā katru mīļu dienu..." Klapatiņa nosprieda un pagriezās uz otriem sāniem.

UZDEVUMS

Noskaidro, kur tavās mājās atrodas dūmu detektori.

Parunā ar vecākiem, vai tev ir kāds uzticams kaimiņš, pie kura vari vērsties, ja mājās nejūties droši.

VIENI PAŠI MĀJĀS

“Vui, ku jaunumi!” Klapatiņa sēdēja uz grīdas pie virtuves letes un sparīgi šūpoja kājas.

Turpat netālu atradās Minkāns, kas laiski nožāvājās.

“Tātad nerunāsi, ja?” Klapatiņa sakrustoja rokas uz krūtīm.

Minkāns noraustīja ūsas un turpināja klusēt.

“Nē, nu labi, labi. Var jau paklusēt,” Klapatiņa tomēr neatlaidās. “Ir gan noticis kas tāds, ko arī kaķiem vajadzētu zināt, bet...”

“Njā?” Minkāns beidzot ierunājās.

Klapatiņa saslēja ausis: “Ahā! Es jau zināju, ka tu esi viens prātīgs runcis.”

Minkāns nobolīja acis: “Tad tu runāsi vai nē?”

Klapatiņa apņēmīgi pietuvojās Minkānam.

“Vai tu lasīt vispār proti?” viņa riņķoja ap runci.

Saslējis gaisā asti, Minkāns samiedza acis: “Vai man tev pasaciņu palasīt?”

Klapatiņa iesmējās: “Nē!” Viņa ievilka elpu. “Man tikai likās interesanti, ka oranžais šūnu apraides paziņojums ir atnācis uz kafijas automātu,” viņa ķiķināja. “Tas nu atgadās pirmo reizi! Es, protams, zināju, ka teorijā pastāv tāda iesp...”

Minkāna aste strauji nolaidās. “Un kāpēc tu man to stāsti?”

“Hm! Nu tāpēc, ka mums būtu jāizdomā, kā aizvērt, redz, to virtuves logu, kas atstāts vaļā vēdināšanas režīmā!”

Minkāns iekārtoja purniņu uz ķepām. “Veiksmi darbā!”

“Bet, Minkān! Tas ir arī tavās interesēs! Ārā ir liels sadūmojums, un mums jārīkojas!”

Minkāns teatrāli iekrācās.

“Es zinu, ka tu neguli.”

“Manas ķepas nav paredzētas darbam.”

“Manas gan, bet baidos, ka, kamēr neesmu izaugusi lielāka, tajās nav tik daudz spēka.”

“Nu, esmu dzirdējis, ka jāēd brokoļi.”

“Kādi vēl brokoļi! Es augu lielāka tad, ja brīdinājumu ignorē, un savā ziņā, jāatzīst, tu to dari īpaši labi...” Klapatiņa samulsa un tiešām manīja, ka paaugusi nedaudz lielāka. “Oho!

Tas tiešām darbojas!" Viņa priecīga palēcās: "Pārsteidz katru reizi!"

Minkāns ilgāk nespēja tēlot vienaldzību.

"Cik liela tad tu taisies izaugt?" viņš satraukts ieņaudējās, vērodams, kā Klapatiņas puncis kļūst arvien apaļīgāks.

"Oho, paskat tik!" Klapatiņa joprojām bija aizņemta ar sevis apbrīnošanu.

"Izskatās, ka tev būs jāripo," Minkāns pamāja uz Klapatiņas kāju pusi, kas neauga tik strauji kā vēders.

"Ups! Kā mēs dabūsim mani tur augšā, pie loga? Vai vari mani pacelt?"

"Tu laikam joko?!"

"Ekhm, nē! Oranžā līmeņa paziņojums ir nopietns signāls, ka jārīkojas nekavējoties. Vai zini, kas ir šūnu apraide?"

Minkānam nepatika nezināt.

"Šūnu apraide ir tāda sistēma, kas nosūta īpašu ziņu visiem telefoniem, kas atrodas apdraudējuma zonā."

Minkāns uzslējās sēdus.

"Brīdinājumiem ir dažādas krāsas," Klapatiņa turpināja, uzlikusi rokas uz nu jau lielā punča. "Kā redzi, esmu oranža, bet, ja situācija ir ārkārtēja, varu kļūt pat sarkana!"

"Kā lai mēs tevi, bumbuli, nogādājam pie loga? Man bail, ka tu izgāzīsi manu bļodu," Minkāns atgriezās pie savām kaķa lietām.

"Varbūt tu tomēr vari mani pacelt?" Klapatiņa pielāčoja tuvāk kaķim, kas tūlīt lepni izrieza krūtis.

"Nedomāju vis," viņš iesāka, bet Klapatiņa viņu pārtrauca.

"Mums nav laika, Minkān! Ir jārīkojas!"

"Labi jau labi," Minkāns noburkšķēja un mēģināja Klapatiņu pacelt, tomēr tas nekādi neizdevās.

"Ak jel, kā tik pūkains radījums var būt tik smags?" Minkāns elsa. "Tu mani esi novedusi tik tālu, ka es izklausos pēc suņa!" Viņš bija šausmās.

Klapatiņa paskatījās uz leju. Viņas vēders nu bija kļuvis tik liels, ka pēdiņas saskatīt neizdevās.

“Varbūt mani nemaz nevajag celt?!”

“Ko tad?”

“Ripināt!”

“Tu gribi, lai es tevi... pagrūžu?”

“Tieši tā... tikai, nu, maigi.” Klapatiņa sagatavojās. “Paripini mani!”

Minkāns piesardzīgi pielika ķepu pie viņas sāna un pastūma. Klapatiņa tik tiešām lēni pavirzījās pāris centimetru uz priekšu.

“Redzi!” viņa sajūsmināta iesaucās. “Es esmu kļuvusi par bumbu!”

“Labi, bumba.” Minkāns nespēja slēpt smaidiņu. “Mums tāpat jāsaprot, kā tevi dabūt uz letes!”

Klapatiņas ausis atkal saslējās gaisā: “Man ir ideja! Pamēģinām ar lāpstiņu?”

“Lāpstiņu?” Minkāns nepatikā novicināja asti.

“To lietu, ar ko tētis pannā apmaisa sautējumu.”

“Un kur tad mēs dabūsim to sautējumu?”

“Mums vajag lāpstiņu, Minkān!”

“Ak!” Minkāns sasprindzinājās un uzlēca – sākumā uz krēsla, kas atradās netālu no virtuves letes, un tad uz pašas virsmas. “Kur tā stāv?”

Klapatiņas mute pārsteigumā bija tik plaši atvērusies, ka tajā ielidoja augļu mušiņa. “Minkān, vai tev nebija ienācis prātā man agrāk pateikt par savām prasmēm?”

Minkāns izskatījās apmulsis.

“Tagad tev tikai jāaizver logs!” Klapatiņa mudināja.

“Bet mani mīkstie spilventiņi...” Minkāns iesāka, pētīdams savas rozā ķepiņas.

“Mums jārīkojas, kaķi!” Klapatiņa kļuva arvien lielāka un nepacietīgāka.

“Es nevaru rīkoties, ja kāds manā virzienā paaugstina balsi!” Minkāns protestējot pacēla ķepu, pastiepdams to pret Klapatiņu.

“Atvaino, tev taisnība. Pirmais noteikums krīzes situācijās ir saglabāt mieru.”

Minkāns veltīja Klapatiņai viszinīgu skatienu.

“Pamēģini ar abām ķepām atspiesties pret logu tā, lai tas aizkrīt ciet,” Klapatiņa mierīgā tonī pamācīja.

Minkāns pēkšņi ievēroja, ka oranžā viešņa nu ir kļuvusi tik liela kā mikroviļņu krāsns, tāpēc vairs nekavējās.

Devies pie loga, Minkāns uzslējās uz apak-

šķepām un ar priekšķepām spēcīgi grūda to ciet.

"Man nekas neizdodas!" viņš pēc mirkļa sašļuka.

"Tev izdosies!" Klapatiņa viņu uzmundrināja. "Tagad dziļi ieelpo, izelpo un izelpā ar visu spēku – grūuuuuuuuud!" Klapatiņa sauca tik skaļi, ka, sadzirdot mājas durvju troksni, viņai aizkrita elpa.

"Kas gan tur varēja būt?!" Minkāns un Klapatiņa blenza viens otrā plaši ieplestām acīm.

Tā bija mamma!

Viņa bija mašīnā pavisam netālu no mājām, kad saņēma oranžo paziņojumu, tāpēc tūlīt steidzās šurp, lai nokļūtu iekštelpās.

Apjautis situāciju, Minkāns tūlīt strauji piezemējās uz grīdas un šoreiz spēcīgi pagrūda Klapatiņu, kas tūlīt aizripoja dziļāk istabā.

Pēc mirkļa istabā ienāca mamma. Viņa tūlīt devās loga virzienā. Aizvērusi to ciet, mamma paņurcīja Minkānu: "Sveiks, mīļum!"

Klapatiņa atvieglota juta, ka atkal kļūst mazāka.

"Bērni ir skolā, bet mums ar tevi," viņa runāja ar Minkānu, "jāgaida iekštelpās, kamēr sadūmojums būs izklīdis."

Nolikusi kaķi uz zemes, mamma pagriezās istabas virzienā. "Aiziešu pārģērbties," viņa teica.

Satraukts Minkāns tūlīt skaļi ieņaudējās, mamma taču nevarēja ieraudzīt Klapatiņu!

"Vai tu nobijies, rausīt?" mamma atkal pievērsās kaķim. "Viss kārtībā! Bija izcēlies ugunsgrēks, bet neviens nav cietis," viņa glaudīja Minkānu.

"Kad būs droši, arī skola sūtīs bērnus mājās."

To dzirdot, Minkāns samanīja Klapatiņu. Viņa atkal bija kļuvusi pavisam sīka un no stūra piemiedza kaķim ar aci.

Varen lepns, Minkāns nu mierpilns, kā ierasts, ignorēja mammu un devās pie savas bļodas: "Šito stresu! Esmu pelnījis gardumus!"

!!!! NELASĪT !!!
TOP SECRET
MIK, JA TU LASI MANU DIENASGRĀMATU,
ES TEV NOKODĪŠU PIRKSTU!

2026. gada pavasarī

Mīļo dienasgrāmatiņ, man tev jāatklāj kaut kas briesmīgs.

Apsolu – tas sākās pavisam nejauši.

Tas bija vēl vasarā, kad es saklausīju, kā Miks mammai stāsta par Klapatiņu, tādu radījumu, kas it kā parādās, kad telefonā atskan šūnu apraides paziņojums. Skaidrs, ka viena pati Klapatiņa nevar parādīties VISIEM, bet no VISIEM cilvēkiem tā tomēr parādījās tieši Mikam, nevis man.

Vai vari iedomāties?!

Lai gan, piemēram, pagājušo nedēļ tieši es biju tā, kas visas reizes bez kurnēšanas iztukšoja trauķeni. Un es biju tā, kas anglenē saņēma "Excellent!" Līdz ar to nevarētu teikt, ka Klapatiņa Mikam parādījās par labiem darbiem... Tā man vismaz šķiet.

Tā ir tīrā lutauša veiksme! Tā gan. Un kāpēc gan man tāda nevarētu uzspīdēt?!

Skaidrs, ka mamma neticēja nevienam Mika vārdam, kad viņš par to stāstīja. Vakarā dzirdēju, kā viņa tētim čiepst par brāļa lielo fantāziju, kas laikam jau ir labi, – mākslinieka dvēsele, tā teikt. Bet es taču zinu, ka viņš nevarētu izdomāt kaut ko tik KOLOSĀLU kā Klapatiņa. Kaut vai viena iemesla dēļ – no kurienes gan tāds knīpa zinātu visus tos gudros vārdus par brīdinājumiem?!

Tā nu tu saproti – mani bija pārņēmis pamatīgs rūgtums. Es biju gatava atdot visu, lai satiktu Klapatiņu. Es pat iztukšotu savu krājkasīti, ko, starp citu, plānoju iztērēt nometnei. Tātad likmes bija milzīgas.

Bet tad... viss sagriezās kājām gaisā.

Sākumā gan nekas par to neliecināja.

Ziema vēl īsti nebija beigusies, kad mūs aizsūtīja pie omes. Mēs tur dažreiz ciemojamies, kad vecāki grib pavadīt laiku divatā.

Pagalmā kusa sniegs, no jumta pilēja ūdens. Diena pēc smagā ziemas sala iesila tik ļoti, ka, nēsājoties pa pagalmu, trakoti gribējās izmesties T kreklā.

Ome pie sevis purpināja, ka saule salauzīs ledu un upe izies no krastiem. Un tieši tajā mirklī (man tiešām ļoti žēl!) es iedomājos, ka tas būtu vareni, – plūdi būtu labākais, kas varētu notikt. Jo tad taču man būtu iespēja satikt Klapatiņu!

Nākamajā dienā ziņās skanēja satrauktas vēstis, ka ledus tiešām ir sakrājies sastrēgumā.

Un te nu jāatzīst – mana vēlme satikt Klapatiņu tikai pieauga. Turklāt ledus iešana – tas izklausījās fantastiski!

MIK, GODA VĀRDS, JA TU LASI MANU DIENASGRĀMATU, ES TEV NOKRĀSOŠU MATUS!

Klausoties ziņas, ome ar katru reizi kļuva arvien bālāka. Bet es, gluži pretēji, pie katras telefona dūkoņas salēcos priecīgās gaidās. Diemžēl tie bija vecāki, kas no siltajām zemēm mums satraukti zvanīja vai ik pēc stundas.

Visapkārt čaloja par plūdiem, un es tos gaidīju vairāk nekā divas nometnes kopā!

Un, lai arī mēs jau bijām saņēmuši dzelteno šūnu apraides paziņojumu, Klapatiņa nekur nebija manāma vai manīta. Miks zvērēja!

Tikmēr siltums neatkāpās – ledus kusa tik strauji, ka pilsētas zemākās vietas sāka applūst.

Kad telefonā visbeidzot atskanēja oranžais brīdinājuma signāls, kas aicināja evakuēties no plūdu skartās teritorijas, es nejutu itin nekāda prieka.

Mums pakaļ pieteicās atbraukt krustmāte, tomēr ome atteicās braukt prom.

Mīļo dienasgrāmatiņ, es pirmo reizi redzēju, kā ome raud. Liela, balta asara pārslīdēja viņai pār vaigu un nopilēja uz pēdas.

Un to biju izdarījusi es.

Bet tad!

Tu neticēsi! Tieši tajā mirklī es viņu ieraudzīju!

Klapatiņu.

Viņa bija oranža. Vēl pūkaināka un pinkaināka, nekā biju iedomājusies pēc tā, ko stāstīja brālis. Un viņas ausis – tās atgādināja divas mazas antenas. Pēkšņi izlauzies smaids uzplēsa man vaigus.

Tomēr Klapatiņa nebija atnākusi pie manis.

Viņa bija uzlīdusi uz omītes rokas un tur pacietīgi sēdēja kā tāds mazs zirneklītis.

"Tev jābrauc," Klapatiņa viņai mīļi teica, bet ome neko neatbildēja.

Klapatiņa pakāpās augstāk, un es nodomāju, ka tā ir prātīga doma, jo omīte vairs nedzird tik labi kā mēs. Tomēr, man par pārsteigumu, ome ierunājās.

"Es nekur neiešu! Šī ir mana māja," viņa stingri noteica, un grumbiņas viņas sejā savilkās ciešāk.

Pēkšņi Klapatiņa paskatījās uz mani, it kā es būtu tā, kas kaut ko teikusi, lai gan, goda vārds, līdz šim es pat elpot centos bez mazākā trokšņa.

"Omīt," es tūlīt iesaucos. "Lūdzu, brauc ar mums," mana balss aizlūza.

Vecmāmiņas acis bija tik gaišas, gandrīz caurspīdīgas, kad viņa pienāca man klāt un uzlika savu lielo roku man uz vaiga.

"Es nevaru atstāt māju," viņa teica. "Te uzauga tavs tētis. Te augāt jūs," viņa norādīja uz viesistabu.

Uz mirkli es iedomājos par mazu tēti, kas ļurkato pa istabu zeķbiksēs.

"Bet mēs nevaram tevi te atstāt!" Aizgaiņājusi visas fantāzijas, es iesaucos un ar abām rokām apķēru omes mīksto vēderu.

Brīdi mēs tā stāvējām, un es jutu, kā pie-spiestajā ausī dun mans pašas pulss.

"Krustmāte taču mums stāstīja," es pūlējos atcerēties, "ka pēc plūdiem, tiklīdz ūdens līmenis būs samazinājies, varēs atgriezties mājās!"

Ugunīgi oranžā Klapatiņa pa to laiku bija ielīdusi omes baltajos matos. Viņai nudien tur patīk!

Kad manas acis viņu atkal atrada, Klapatiņa man pamāja.

Sajutos drosmīga!

"Paņemsim līdzi tavas lasāmbrilles," es teicu, pamanījusi tās uz galda.

"Un čības!" Klapatiņa priecīgi iesaucās.

"Un pidžamu!" es turpināju tikpat līksmi.

Visbeidzot arī omīte padevās. Pēc smagas nopūtas viņa norūca, ka "laikam jāpaņem arī kāda siltāka jaka".

"Tieši tā!" Jutos kā uzvarētāja, kad pa durvīm ienāca noraizējusies krustmāte.

Mīļo dienasgrāmatiņ,

pēc nedēļas ome tik tiešām varēja atgriezties mājās. Pagalms vēl bija slapjš, bet briesmas vairs nedraudēja.

Te pielīmēšu foto no mūsu filmu vakara pie krustmātes. Ome pirmo reizi skatījās Hariju

Poteru! Mēs uzreiz sākām ar labāko – 7. filmas otro daļu, bet viņa iemiga tieši tad, kad Harijs izrādījās dzīvs, tāpēc mums šis filmu vakars būs jāatkārto.

P. S. Ja nu es vēl kādreiz satikšu Klapatiņu, tad teikšu, ka viņa var doties uz citām mājām, – es tagad labi zinu, kā rīkoties, kad telefonā atskan šūnu apraides paziņojums.

P. P. S. Skolā uzzināju, ka eksistē arī sarkanais brīdinājuma signāls. To izsūta tikai ārkārtēji ārkārtējos gadījumos. Es ceru, ka tādu nekad nesaņemšu. Bet, ja nu tā notiks, vai tu atceries, ar ko jāsāk jebkurā krīzes situācijā?

Jā! Ar dziļu ieelpu.

Ar attiecīgas krāsas zīmuli pasvītro, ko darīsi, ja telefonā saņemsi dzelteno vai oranžo šūnu apraides paziņojumu? Lieto abas krāsas, ja nepieciešams.

- Došos ārā novākt priekšmetus, kurus var aiznest vējš.
- Cieši aizvēršu logus un durvis, palikšu iekštelpās.
- Atvienošu elektroierīces no elektrotīkla.
- Atgādināšu vecākiem, ka mašīna jāatstāj vietā, kur nav koku.
- Dzeršu vairāk šķidruma un ilgstoši neuzturēšos tiešos saules staros.
- Izvairīšos no ilgstošas un mazkustīgas atrašanās ārā.
- Evakuēšos no mājām uz drošāku vietu.

“Stāstu grāmata” ir stāstu sērija, kurā galvenā varone Klapatiņa bērniem saprotamā veidā iepazīstina ar dažādām apdraudējuma situācijām un šūnu apraides paziņojumiem, kā arī māca, kā rīkoties, saņemot šādu paziņojumu.

Pamanu. Saprotu. Rīkojos.

Pievēršu uzmanību.

PAMANI

Šūnu apraides paziņojums telefonā var brīdināt par gaidāmu vai jau esošu apdraudējumu un informēt par nepieciešamo rīcību. Izlasi saņemto paziņojumu līdz galam un pievērs tam uzmanību.

Par apdraudējumu vari uzzināt arī citos veidos – dzirdot trauksmes sirēnu, radio, televīzijā un LSM.lv, VUGD un citu atbildīgo dienestu oficiālajos informācijas kanālos, kā arī no valsts un pašvaldību sniegtajiem paziņojumiem.

SAPROTI

Noskaidro, kas ir noticis un kā jārīkojas. Padomā, vai esi gatavs iespējamajai situācijai – vai mājās ir ūdens un pārtikas krājumi, uzlādēts telefons un nepieciešamie medikamenti, vai zini, kur atrodas personu apliecinošie dokumenti un pie kā vērsties pēc palīdzības, ja tā nepieciešama.

Informāciju meklē uzticamos oficiālos avotos, piemēram, sabiedriskajos medijos vai oficiālajās valsts iestāžu tīmekļvietnēs.

RĪKOJIES

Ievēro operatīvo dienestu norādījumus un turpini sekot aktuālajai informācijai. Ja nepieciešama palīdzība, vērsies pie pieaugušā, kuram uzticies.
Ja nepieciešama evakuācija, par to saņemsi informāciju kopā ar norādījumiem par turpmāko rīcību.

ATCERIES!

112 – viens numurs, visi operatīvie dienesti.
Zvani 112, ja apdraudēta cilvēka dzīvība vai veselība, drošība, īpašums vai apkārtējā vide.

Interreg
Latvija – Lietuva
Līdzfinansē EIROPAS SAVIENĪBA
VALSTS UGUNSDZĒSĪBAS UN GLĀBŠANAS DIENESTS
MassMovement